

УДК [392.3 + 392.91] (477.83/.84 + 477.86)
DOI <https://doi.org/10.15407/nz2025.06.1474>

НАЙМЕНУВАННЯ ПОЗАШЛЮБНИХ ДІТЕЙ: СОЦІОЛІНГВІСТИЧНИЙ ТА КУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТИ (за матеріалами церковних метрик хрещення м. Городка кін. ХІХ—ХХ ст.)

Ірина ДЕНИС

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9646-2100>

кандидатка історичних наук, доцентка,
Національний лісотехнічний університет України,
кафедра психології та соціально-гуманітарних дисциплін,
вул. Генерала Чупринки, 103, 79057, м. Львів, Україна,
e-mail: idenys15@gmail.com

Надія ВОЙТОВИЧ

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6313-9585>

кандидатка історичних наук, доцентка,
кафедра історії України та економічної теорії,
Львівський національний університет ветеринарної
медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького,
вул. Пекарська, 50, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: wojtovych@ukr.net

Стаття присвячена одному з малодосліджених сьогодні наукових питань — найменування позашлюбних дітей наприкінці ХІХ—ХХ ст. у містечку Городку Львівської обл. *Мета* розвідки — дослідити особливості ім'янаречення немовлят, народжених поза законним шлюбом батьків, за матеріалами церковних метрик хрещення церкви Благовіщення Пресвятої Діви Марії вказаного міста. *Предметом* вивчення є імена позашлюбних дітей, а *об'єктом* дослідження — церковні метрики хрещення церкви Благовіщення Пресвятої Діви Марії м. Городка Львівської обл. кін. ХІХ — ХХ ст. *Актуальність статті* полягає у тому, що проблема найменування позашлюбних дітей поєднує в собі соціальні, правові, культурні та мовні аспекти, відображаючи глибинні процеси трансформації сучасного суспільства. *Методологія дослідження* — системний підхід до вивчення традиційно-побутової культури з використанням загальнонаукових методів, передусім систематизації та узагальнення.

Ключові слова: імена позашлюбних дітей, ім'янаречення, церковні метрики хрещення, Городок, традиції найменування, звичаї, обряди.

Iryna DENYS

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-9646-2100>

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of Psychology and Social and Humanitarian Disciplines of the Ukrainian National Forestry University, 103, General Chuprynky Str., 79057, Lviv, Ukraine, e-mail: idenys15@gmail.com,

Nadiia VOITOVYCH

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-6313-9585>

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Department of History of Ukraine and Economic Theory of Stepan Gzhytskyi National University of Veterinary Medicine and Biotechnologies, 50, Pekarska Str., 79000, Lviv, Ukraine, e-mail: wojtovych@ukr.net

NAMING OF ILLEGITIMATE CHILDREN:
SOCIO-LINGUISTIC AND CULTURAL ASPECTS
(based on church baptism records from the town of Gorodok in the late 19th—20th centuries)

This article is devoted to one of the little-researched scientific issues — the naming of illegitimate children at the end of the 19th and 20th centuries in Gorodok, Lviv region. The purpose of the study is to investigate the peculiarities of naming infants born out of wedlock, based on the materials of church baptism records of the Church of the Annunciation of the Blessed Virgin Mary in the town of Gorodok, Lviv region. The subject of the study is the names of illegitimate children, and the object of the study is the church baptism records of the Church of the Annunciation of the Blessed Virgin Mary in Gorodok, Lviv region, at the end of the 19th and 20th centuries. The relevance of the article lies in the fact that the problem of naming children born out of wedlock combines social, legal, cultural, and linguistic aspects, reflecting the profound processes of transformation in modern society. On the one hand, changes in family values and social norms in the 21st century have led to an increase in the number of children born out of wedlock, which necessitates a scientific understanding of the peculiarities of registering their first names, surnames, and patronymics. On the other hand, the names of such children have linguistic, cultural, and sociolinguistic significance, as they reflect social stereotypes, historical changes in attitudes toward marriage, and modern trends in the noun system of Ukrainian language. Research methodology — a systematic approach to studying traditional everyday culture using general scientific methods, primarily systematization and generalization. To clarify information on the sphere of birth rites and folk beliefs and understand their symbolism, an analysis of church baptism records was also used. The use of the historical-comparative method is of great importance in this work. The scientific novelty of the work lies in showing how the practice of naming extramarital children is changing under the influence of urbanization, globalization, individualization, and digitalization of society, which allows us to identify new trends in Ukrainian naming.

Keywords: names of extramarital children, naming, church baptism records, Gorodok, naming traditions, customs, rituals.

Вступ. Варто зазначити, що людина без власного імені не мислиться ніколи, незалежно від того, на якій стадії суспільно-політичного, економічного та культурного розвитку не стояла б певна суспільно-історична етнічна група. Власні імена людей знаходимо у творах найдавнішого народного епосу і найдавніших пам'яток писемності античності. Про звичай надавати імена новонародженим як уже давню традицію людства згадується ще у гомеровській «Одіссей», де один з персонажів (Алкіної) говорить: «Хто б не родився на світ — родивита людина чи проста, кожного з них породивши, іменням батьки наділяють» [1, с. 148]. Власне ім'я супроводить людину протягом усього життя, становить її своєрідний невід'ємний індивідуальний атрибут, ім'я першим зустрічає людину при появі її на світ і останнім залишається з нею, коли вона покидає земне життя.

Важлива особливість імені як невід'ємного життєвого супутника кожної людини усвідомлювалася, очевидно, ще у середовищі найдавніших первісних колективів. У зв'язку з цим уже на тому історичному рівні у власне ім'я починає укладатися своєрідний культовий зміст, з ним асоціюються певні магічні й містичні поняття; поступово ім'я людини у різних народів обростає своєрідними повір'ями, а вибір і надання його супроводяться відповідними звичаями й обрядами.

Вивчення власних імен людей має в українському науковому просторі уже більше, ніж піввікову історію. Однак осмислення того, які завдання ставилися у тих чи інших працях, які проблеми було вирішено і які потрібно ще дослідити в умовах масової глобалізації ще не оформились в окремі публікації. Незважаючи на значну роботу, яку провели дослідники за останні роки у вивченні українського іменника, все ж залишається ще чимало прогалин. Однією з них, як вважає М. Демчук, є нерівномірна увага «до дослідження складових інгредієнтів української антропонімійної системи... Це наочно проявляється у майже односторонній зацікавленості до дослідження тільки прізвищ або назв, що походять від прізвищ, і другорядній увазі до вивчення особових імен» [2, с. 31]. Ще раніше П. Чучка зазначав, що «... кожен антропонімійний клас має свої особливості, а отже, й свою специфіку вивчення...» [3, с. 9]. Ґрунтовний аналіз слов'янських автохтон-

них імен в українській антропонімії здійснив М. Худаш у монографії «З історії української антропонімії» [4], яка вперше написана в етнолінгвістичному аспекті. Дослідження українських традицій найменування дитини на Опіллі висвітлює у своїх працях І. Ханас [5; 6; 7]. Прикладом усебічного дослідження іменників окремих регіонів України є праці О. Касім [8, с. 26—31], І. Скорук [9, с. 25—42; 10, с. 33—39], Н. Свистун [11], І. Єзерської [12, с. 202—214] та ін. Та попри те, окремих наукових розвідок щодо особливостей найменування позашлюбних дітей до сьогодні немає.

Мета розвідки — дослідити особливості ім'янаречення немовлят, народжених поза законним шлюбом батьків, за матеріалами церковних метрик хрещення церкви Благовіщення Пресвятої Діви Марії у містечку Городку Львівської області.

Методологія дослідження полягає у системному підході до вивчення традиційно-побутової культури з використанням загальнонаукових методів, передусім систематизації та узагальнення. Для уточнення інформації зі сфери родильних обрядів та народних вірувань, розуміння їхньої символіки використано також аналіз матеріалів церковних метрик хрещення. Вагомого значення у роботі набуває використання історико-порівняльного методу.

Основна частина. Дослідники власних імен людей одночасно відзначають, що донедавна (у деяких народностей і тепер) у власні імена люди завжди вкладали певний надприродний зміст, спрямований найперше на побажання новому членові сім'ї лише добра і щастя (щодо захисту його від «нечистої сили», побажання певної позитивної фізичної чи моральної якості та ін.). За В. Ташицьким, «в іменах, які наші предки давали своїм дітям, містилося благословення на все життя, бажання домогтися того, що було закладене в імені» [13, с. 5]. Варто зауважити, що етнографічні матеріали, зібрані експедиційним методом на території історико-етнографічного району Опілля, і сьогодні підтверджують той факт, що власне ім'я все-таки впливає на долю людини [14].

Закономірно, що вірування наших пращурів у надприродну властивість власного імені знайшли собі у різних місцевостях різноманітні форми реалізації, які, еволюціонувавши (і, очевидно, взаємодіявши), історично сформувалися у стійкі звичаї та обряди і вже

як усталена традиція механічно передавалися від покоління до покоління аж до наших часів.

У сучасних високорозвинутих народів світу уже виразно не спостерігаються традиційні вірування, пов'язані з вибором і присвоєнням дитині імені. Проте проблема вибору імені для немовляти залишається у кожній родині й у наш час та, мабуть, ніколи не зникне. Однак ця проблема уже майже не впливає з традиційної віри у вплив власного імені на життя людини. Тепер у більшості випадків вибір імені для дитини — виключно пріоритет батьків (а не священника чи когось іншого), які узгоджують його між собою часто ще задовго до появи свого нащадка [5, с. 341—342]. Сам вибір в одних зводиться до моди, в інших — до оригінальності, ще в інших — дається на честь святого, у день вшанування пам'яті якого дитина народилася, чи певної визначної людини, на честь когось із предків, рідних, друзів та ін.

Слід зауважити, що імена та прізвища як соціокультурний і правовий феномен завжди виконували функцію ідентифікації особи. У випадку позашлюбних дітей це питання набувало додаткового змісту, адже ім'я чи прізвище нерідко виступали маркером соціального статусу. У різні історичні епохи суспільства по-різному ставилися до явища позашлюбного народження, що знаходило відображення у практиці іменування.

Сьогодні ця тема є актуальною у зв'язку з розвитком прав людини, ліквідацією дискримінаційних норм та формуванням нової антропонімічної культури.

У середньовічній Європі ставлення до позашлюбних дітей було суворим: вони фактично мали обмежені права порівняно з дітьми, народженими у шлюбі. Імена чи прізвиська часто відображали цей статус. У Франції та Англії відомі випадки вживання прізвиська «*Bastard*». В іспанській традиції позашлюбних дітей могли називати «*Hijo natural*», що також вказувало на їхнє походження.

В українській культурі таких дітей часто називали за іменем матері, наприклад: «*Маріїн син*», що згодом могло трансформуватися у прізвище. Такі прізвища або варіанти прізвиськ нерідко ставали частиною родової антропонімії. Наприклад, прізвища типу *Безбатченко*, *Сирота*, *Неждан*, *Забігайло* могли бути пов'язані з неординарним або позашлюбним походженням.

У козацьку добу зустрічалися й символічні імена, які давали змогу приховати походження дитини. Такі прізвиська могли мати як нейтральний, так і негативний відтінок. З часом вони закріплювалися як родові прізвища, що в подальшому втрачали первісний зміст.

У радянський період проблема позашлюбного походження була частково врегульована державою. За Кодексом законів про шлюб і сім'ю РСФСР 1969 року дитина, народжена поза шлюбом, отримувала прізвище матері, а ім'я та по батькові могли бути внесені зі слів матері, без підтвердження батьківства. Це мало як позитивні, так і негативні наслідки: з одного боку, дитина не залишалася «безіменна», з іншого — по батькові не завжди відображало реальне походження.

Цей підхід зберігся і в сучасному українському законодавстві. Відповідно до статті 135 Сімейного кодексу України (2002) у випадку народження дитини у жінки, яка не перебуває у шлюбі, за відсутності заяви батька про визнання батьківства запис про батька дитини вноситься за вказівкою матері. За таких обставин у графі «батько» зазначається ім'я та по батькові, продиктовані матір'ю.

Таким чином, право дитини на повну ідентифікацію не порушується, однак постає питання щодо достовірності цих даних, а також правової визначеності у випадках спадкування, піклування тощо.

Варто зазначити, що у давнину соціальна стигма щодо позашлюбних дітей була характерною для традиційних суспільств. Вони нерідко зазнавали дискримінації не лише з боку інституцій (церкви, суду), але й на рівні щоденного спілкування. Імена або прізвища таких дітей могли ставати джерелом приниження, ізоляції або формування негативної самооцінки. До прикладу, в українських сільських громадах до середини XX століття поширеною була думка, що дитина «без батька» має «недостойний» статус, і навіть при прийнятті до школи чи на службу іноді ці обставини враховувалися. Звісно, це суперечило ідеалам рівності, але в реальності визначалося міцними соціальними нормами.

З розвитком прав людини та становленням громадянського суспільства в Україні відбулося суттєве послаблення цих упереджень. Антропонімічна практика за останні десятиліття демонструє прагнення батьків до вибору імен, які не пов'язані зі «соціаль-

ним тлом». Часто такі імена є міжнародними, «універсальними» (*Анна, Марк, Софія*) або рідкісними, щоб підкреслити індивідуальність дитини, а не її походження.

Історичне іменування позашлюбних дітей в Україні (та ширше — в слов'янських і європейських культурах) мало свої особливості. Такі імена часто відображали соціальний статус дитини, ставлення до неї з боку громади або її матері, а також мали символічне, емоційне чи навіть захисне значення.

Варто звернути увагу, що у давнину неофіційно усталилися певні традиції іменування позашлюбних дітей, серед яких виділяються:

- імена з негативним або «застережливим» значенням. У селянському середовищі дитину, народжену поза шлюбом, часто вважали «гріховною» або «нечистою» у релігійному сенсі. Через це дитині могли дати ім'я, яке відлякує зло, оберігає або символічно «маркує» її (наприклад, *Некрай, Недоля, Безталан* — рідкісні імена, які зустрічаються у фольклорі або записях етнографів; *Ждан/Неждан* — символізували небажану або несподівану появу дитини; *Убогий, Найда* — прізвиська або імена, що фіксували її походження (найда — тобто «приблуда», «покинута дитина»));

- охоронні (апотропеїчні) імена. Позашлюбні діти вважалися особливо вразливими до злих сил. Їм давали «погані» або «неприємні» імена, щоб не наклепати заздрість чи нещастя (наприклад, *Поган, Чортко, Біс* — ці імена ніколи не вживались буквально, але були поширені як охоронні (вважалося, що злі духи не чіпатимуть «своїх»); *Хведько, Стецько, Панаско* — зменшені форми, які «знецінювали» дитину в очах злих сил);

- імена, що підкреслюють божественне втручання. Матері, які не мали підтримки чи каюлися, часто давали дітям імена з релігійним чи символічним змістом (наприклад, *Богдан/Богдана* — «даний Богом» (популярне ім'я для позашлюбних дітей з XVII ст.); *Христина, Параскева, Іоанн* — імена святих, які часто асоціювалися з покровительством над сиротами або грішниками);

- приховування походження через імена. Іноді матері спеціально обирали традиційне або «благородне» ім'я, щоб замаскувати позашлюбне походження дитини (наприклад, *Іван, Олексій, Петро* — імена, що зустрічалися в усіх верствах населення й не ви-

кликали підозри; *Марія, Ганна, Катерина* — найбільш «соціально безпечні» імена для дівчаток).

У давні часи позашлюбних дітей також могли ідентифікувати через:

- прикметникові прізвиська (*Байстрюк, Найда, Безбатченко, Безпризорний*, які згодом ставали прізвищами);

- географічні чи ситуаційні ознаки (якщо дитина була знайдена, могла отримати прізвисько за місцем: *Лісовий, Польовий*).

- прізвища-імена (якщо ім'я батька було відоме, могли дати прізвище з суфіксом -енко (Петренко — «син Петра»), навіть якщо батько не визнав дитину).

Звичайно, процес найменування позашлюбних дітей не міг відбуватися і без впливу церковних норм. У козацько-гетьманську добу ім'я часто давалося в день хрещення за святцем (іменинником). Позашлюбну дитину могли хрестити таємно або не відразу, тому ім'я могла обирати бабка-повитуха чи священник, що не хотів конфліктувати з громадою. У деяких випадках священник не давав дитині імені зі святців (як форма осуду), натомість — давав вигадане або старозавітне ім'я.

Щодо особливостей ім'янаречення позашлюбних дітей у кін. XIX—XX ст. мешканців містечка Городка Львівської області, то певну інформацію подибуємо у церковних метриках хрещення, які зберігаються у церкві Благовіщення Пресвятої Діви Марії. Варто зауважити, що церковні метричні книги є найціннішим і найдостовірнішим документом для вивчення історії нашого родоводу. Метричні книги — комплекс джерел, що містить інформацію про громадянський стан людини — народження та хрещення, вінчання, смерть та відспівування.

Класичний запис про хрещення дитини містить повну інформацію про дату її народження та хрещення, місце мешкання, прізвище, ім'я та по батькові батька й матері, віросповідання та законність шлюбу, місце мешкання, чин, соціальний стан, професію, ім'я, по батькові та прізвище хрещених, імена священника, який здійснював таїнство, а також відмітку у випадку видання дубікату свідоцтва.

На підставі проаналізованих метричних записів того часу в Городку можна відзначити кілька тенденцій найменування позашлюбних дітей, а саме:

• імена часто вибирав священник або хресні, а не біологічна мати (через соціальний осуд);

• давали поширені християнські імена — *Александра, Анна, Богдана, Дарія, Ірена, Катерина, Любов, Марія, Розалія, Світлана, Стефанія, Богдан, Василь, Володимир, Іван, Йосиф, Михайло, Роман, Теодор, Юрій*, щоб підкреслити релігійність і «захистити» дитину;

• рідше зустрічалися імена, пов'язані з днем народження або святом — *Петро* (на *Петра* і *Павла*), *Юрій* (на *Юрія*) тощо;

• у випадках, коли батько визнавав дитину, ім'я могло бути обране спільно з ним — тоді воно часто повторювало імена в родині батька;

• прізвища таких дітей іноді формувалися за іменем матері (*Павличина, Маріївна*) або ж дитина залишалася без прізвища, лише з іменем.

Слід зазначити, що у кінці XIX — на початку XX ст. в Галичині загалом, а в Городку зокрема, статус позашлюбної дитини був **стигматизований**, тому вибір імен мав **урівноважувальний, нейтральний характер**. Як зазначають місцеві мешканці, часто такі діти **ставали під опіку церкви** або родичів матері. Крім того, імена служили засобом **інтеграції в християнську громаду** (навіть за відсутності визнання батьківства), а також відображали традиційність місцевої ономастики, сильний вплив релігійних чинників, прагнення до соціального захисту через вибір «безпечних» християнських імен.

Висновки. Імена позашлюбних дітей — це складне соціокультурне явище. Іменування таких дітей часто виявляє приховані суспільні стереотипи, культурні установки та мовні традиції. У сучасному як українському суспільстві, так і в Городоцькій громаді зокрема, все більше зростає тенденція до прийняття різноманіття, дестигматизації позашлюбного народження та поваги до індивідуального вибору імені дитини.

Окрім того, імена та прізвища позашлюбних дітей є унікальним відображенням історичних, правових і культурних процесів, що відбувалися у суспільстві. Від маркування походження у середньовіччі, коли ім'я чи прізвище засвідчували «нижчий» статус, людство пройшло довгий шлях до встановлення принципу рівності.

Українська правова система, як і більшість правових систем сучасного світу, забезпечує захист

прав дітей, народжених поза шлюбом, у тому числі у сфері іменування. Водночас соціальні стереотипи ще не повністю зникли, і саме культура іменування відіграє важливу роль у подоланні залишкової дискримінації.

Тенденції останніх десятиліть свідчать про підвищення ролі індивідуального вибору, персоналізації імені та зменшення впливу родинного або соціального «походження». Така трансформація є свідченням гуманізації суспільства, визнання цінності кожної особистості, незважаючи на обставини народження людини.

1. Гомер. *Одіссея*. Київ: Дніпро, 1968. 462 с.
2. Демчук М.О. *Слов'янські автохтонні особові власні імена в побуті українців XIV—XV ст.* Київ: Наукова думка, 1988. 172 с.
3. Чучка П.П. *Антропонімія Закарпаття (Вступ та імена)*. Ужгород, 1970. 103 с.
4. Худаш М.Л. *З історії української антропонімії*. Київ: Наукова думка, 1977. 236 с.
5. Ханас І. Вибір імені для дитини в українській християнській традиції — прерогатива батьків чи церкви. *Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія № 6. Історичні науки: зб. наукових праць*. Вип. 6. Київ: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2008. С. 339—343.
6. Ханас І. Мотиви номінації особи на території Опілля. *Народознавчі зошити*. 2008. № 5—6. С. 598—605.
7. Ханас І.З. Українські традиції при номінації особи у християнській практиці. *Збірник наукових праць Науково-дослідного інституту українознавства*. Київ: Українське агентство інформації та друку «Рада», 2009. Т. XXIV. С. 171—180.
8. Касім О.Ю. Про динаміку українських особових імен Одещини. *Мовознавство*. 1990. № 3. С. 26—31.
9. Скорук І.Д. Розвиток чоловічого іменника м. Луцька в XX ст. *Мовознавство*. 1999. № 2—3. С. 25—42.
10. Скорук І.Д. Характеристика жіночого іменника м. Луцька в XX ст. *Наук. вісн. ВДУ: журнал Волин. держ. ун-ту імені Лесі Українки. Філол. науки*. 1999. № 6. С. 33—39.
11. Свистун Н. *Динаміка антропонімікону м. Тернополя XIX—XX ст.*: дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Тернопільський національний педагогічний ун-т ім. Володимира Гнатюка. Тернопіль, 2006. 249 арк.: табл. Бібліогр.: арк. 181—197.
12. Єзерська І.В. Чоловічі та жіночі імена за метриками хрещень Катедрального костелу Львова (XVII ст). *Український історичний журнал*. 2010. № 2. С. 202—214.
13. Taszycki W. *Rozprawy i studia polonistyczne*. 1. *Onomastyka*. Wrocław; Kraków, 1958. S. 5—47.

14. Ханас І. Матеріали етнографічної експедиції. *Архів Інституту народознавства НАН України*. Ф. 1. Оп. 2. Спр. 571. 25 с. (дод. А).
  15. Зворський С.Л. Метричні книги: історія їх ведення та збереження в державних архівах. *Зведений каталог метричних книг, що зберігаються в державних архівах України*. Київ, 2009. Т. 1. С. 7—19.
  16. Лобко Н.В. З історії запровадження метричних книг на українських землях. *Історія України*. 2010. № VIII—IX. С. 159—164.
  17. Кодекс законів про шлюб та сім'ю РСФСР. 1969 р.
  18. Сімейний кодекс України від 10.01.2002. № 2947-III (зі змінами).
- REFERENCES
- Homer (1968). *The Odyssey*. Kyiv: Dnipro [in Ukrainian].
- Demchuk, M.O. (1988). *Slavic autochthonous personal names in the everyday life of Ukrainians in the 14th—15th centuries*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Chuchka, P.P. (1970). *Anthroponymy of Transcarpathia (Introduction and names)*. Uzhhorod [in Ukrainian].
- Khudash, M.L. (1977). *From the history of Ukrainian anthroponymy*. Kyiv: Naukova dumka [in Ukrainian].
- Khanas, I. (2008). Choosing a name for a child in the Ukrainian Christian tradition — the prerogative of parents or the church. *SCIENTIFIC JOURNAL OF THE NATIONAL PEDAGOGICAL UNIVERSITY NAMED AFTER M.P. DRAGOMANOV*, 6 (Issue 6, pp. 339—343). Kyiv: M.P. Dragomanov National Pedagogical University Publishing House [in Ukrainian].
- Khanas, I. (2008). Motives for naming people in the Opillia region. *Ethnology Notebooks*, 5—6, 598—605 [in Ukrainian].
- Khanas, I. Z. (2009). Ukrainian traditions in naming individuals in Christian practice. *Collection of scientific works of the Research Institute of Ukrainian Studies* (Vol. XXIV, pp. 171—180). Kyiv: Ukrainian Information and Press Agency «Rada». [in Ukrainian].
- Kasim, O.Yu. (1990). On the dynamics of Ukrainian personal names in Odessa region. *Linguistics*, 3, 26—31 [in Ukrainian].
- Skoruk, I.D. (1999). The development of male names in Lutsk in the 20th century. *Linguistics*, 2—3, 25—42 [in Ukrainian].
- Skoruk, I.D. (1999). Characteristics of female names in Lutsk in the 20th century. *Scientific Bulletin of Volyn State University: Journal of Volyn State University named after Lesya Ukrainka. Philological Sciences*, 6, 33—39 [in Ukrainian].
- Svistun, N. (2006). *Dynamics of the anthroponymicon of Ternopil in the 19th—20th centuries: dissertation ... candidate of philological sciences: 10.02.01. Volodymyr Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University*. Ternopil [in Ukrainian].
- Yezerska, I.V. (2010). Male and female names according to baptism records of the Cathedral Church of Lviv (17th century). *Ukrainian Historical Journal*, 2, 202—214 [in Ukrainian].
- Taszycki, W. (1958). *Dissertations and Studies in Polish Studies. Onomastics* (Vol. 1, pp. 5—47). Wroclaw; Krakow [in Poland].
- Khanas, I. Materials from an ethnographic expedition. *Archive of the Institute of Ethnology of the National Academy of Sciences of Ukraine*. F. 1. Op. 2. Case 571 [in Ukrainian].
- Zvorsky, S.L. (2009). Metric books: history of their maintenance in Ukraine and storage in state archives. *Consolidated catalog of metric books stored in state archives of Ukraine* (Vol. 1, pp. 7—19) [in Ukrainian].
- Lobko, N.V. (2010). From the history of the introduction of metric books in Ukrainian lands. *History of Ukraine, VIII—IX*, 159—164 [in Ukrainian].
- (1969). *Code of Laws on Marriage and Family of the RSFSR* [in Ukrainian].
- (2002). *Family Code of Ukraine dated 10.01.2002. № 2947-III (as amended)* [in Ukrainian].